

Bij de adulti zijn de zijdelingsche abdominale borstels van de laatste 4 segmenten tot haren verlengd. De ♀♀ missen dorsaal de bij ♂♂ voorkomende, donkere, chitineuse dwarsstrooken van de abdominaalsegmenten (rugschilden), bezitten daarentegen ventraal, vóór de genitaalopening, eene schildvormige chitinisatie (buikschildje). — Het ♂ onderscheidt zich verder van het ♀ door den bouw der pooten I, die dezelfde manlijke kenmerken dragen als bij *capitis* en *humanus*. Ja zelfs poot III is iets dikker dan poot II en houdt, ook door zijne bewapening, het midden tusschen pooten I en II. Tot mijne verwondering lees ik bij FAHRENHOLZ (Arch. Nat. 1915 A. 11, p. 1.) „Die Beine sind schlank und unter sich nach Grösse und Bauart gleich”. Leven er soms 2 soorten op *Anthropopithecus*?

Zijn er toch vier larvevormen?

Bij het nauwkeurig afbeelden van eene uit het ei kruipende larva van *Pediculus capitis* nam ik dorsaal op het abdomen slechts 4 overlansche rijen van 8 borsteltjes waar, dat is dus 8 dwarsrijen van 4 borsteltjes. Bij de door mij beschrevene larvae I zag ik echter 10 op elke dwarsrij. Ik vermoed derhalve, dat, niettegenstaande het omvangrijke materiaal, mij door het Gemeente Ziekenhuis verschaft (geheele bossen haar, die ik uitploos), toch de jongste larvevorm aan mijne aandacht ontsnapte. Ook wijs ik er op, dat bij de door mij onderzochte larvae I van *humanus* slechts 4 overlansche rijen van 8 borstels voorkomen, en dat die larven kleiner dan bij *capitis* waren. Zoomede, dat bij *Pediculus schäffi* eveneens slechts 4 overlansche rijen van borsteltjes door mij gevonden zijn.

Arnhem.

A. C. OUDEMANS.

Trogoderma granarium EVERTS.

(syn.: khapra Arrow)

De Khaprakever.

In mijne „Coleoptera Neerlandica” I, 1898, blz. 610, noot 2) beschreef ik een kevertje (van den heer D. VAN DER HOOP, uit Rotterdam, ontvangen) als *Trogoderma granarium*, welke soort in Amerikaansche en Poolsch-Odessatarwe, meest dood en verbrokkeld, werd waargenomen. Sedert ontving ik nog een paar exemplaren uit

Haarlem, van wijlen DR. P. P. C. HOEK, totdat ik voor korten tijd van den Plantenziektenkundigen Dienst te Wageningen een 5-tal dergelijke kevertjes, met enkele okergele, sterk behaarde larven en larvenhuidjes ontving, welke in opgeslagen gerst eener brouwerij in Rotterdam werden aangetroffen. Op mijn aanvraag, om een grooter materiaal aan kevers en larven te ontvangen, werd mij geantwoord, dat, aangezien de silo, waarin de gerst was, reeds geheel geledigd en uitgezwaveld was en een zeer dikke laag larven op den grond werd aangetroffen, aan den Plantenziektenkundigen Dienst slechts een gering materiaal voor determinatie werd toegezonden.

De beschrijving der soort, welke ik (l.c.) gaf, beantwoordt ook volkomen aan deze exemplaren. Wat ik echter later (Col. Neerl. III 1922, blz. 274) vermeldde, dat, naar het mij voorkwam, exemplaren, in Delft, uit Arachiden-noten verkregen, goed uitgekleurden van onze soort zouden zijn, blijkt thans onjuist te wezen. Aan den Heer G. C. CHAMPION, Horsell, Woking, zond ik een paar exemplaren van dezen Arachiden-Kever tegelijk met eenige exemplaren van *T. granarium* uit het jaar 1898 afkomstig. Als antwoord kreeg ik de mededeeling, dat eerstgenoemde is *Trogoderma tricolor* Arrow 1915 (Ann. Mag. Nat. Hist. (8) XV p. 431), waarvan het type uit Yemen (Arabië) afkomstig is.

Wat *T. granarium* betreft, herkent CHAMPION daarin de later (1917) door GILBERT J. ARROW (l.c. ser. 8. Vol. XIX) beschreven *Trogoderma khapra*, The Khapra-Beetle, an Indian Grain-pest. Exemplaren uit ingevoerde tarwe ontving het British Museum reeds gedurende vele jaren. Onder den naam van „Khapra” werden exemplaren, als schadelijk aan tarwe in magazijnen te Delhi in Engelsch Indië, in 1888 opgezonden. Ook was zij nog in ontzettend groot aantal gevonden in tarweladingen van Karachi en Bombay.

CHAMPION zag deze ook uit korenschuren in Kent en uit Leeds.

In Berlijn en aan den Niederrhein werd zij ingevoerd met Indische tarwe.

De exemplaren varieeren van 1,75—3 m.m. De ♂♂ zijn doorgaans veel kleiner dan de ♀♀ en vertoonen veel langere

sprieten, waarvan de knotsleedjes en vooral het eindlid meer verlengd zijn.

Uit Duitschland wordt bericht, dat het ♀ 30–40 eieren aan tarwe- of gerstkorrels legt. De larve leeft eerst van het meelstof van gebroken korrels, later dringt zij ook in gave korrels, die geheel uitgevreten worden.

Den Haag,

ED. EVERTS

***Cordulegaster annulatus* Latr. (Odonata) f. n. sp.¹⁾**

In Juni 1921 te Belfeld (L.) ten Z. van Tegelen vertoevend, had ik het geluk, aldaar een zeer rijke Odonaten-fauna aan te treffen. Het door mij onderzochte terrein ligt ten O. van het dorp Belfeld, ongeveer 200 M. van de Deutsche grens verwijderd. De bodem bestaat op bedoelde plaats uit een vette leemsoort, die door sommige geologen tot het pliocene tijdvak gerekend wordt en uit een geologisch oogpunt van zeer groot belang is. Op deze plaats ontspringen uit een naar den westkant steil afgeslagen, hoogen grintheuvel eenige bronnen, welker water zich aan den voet van den berg tot eenige plasjes verzamelt en naar verschillende richtingen zijn loop als smalle, slingerende en rijk begroeide beekjes door het lager gelegen land vervolgt.

De Odonatenfauna aan deze poeltjes, waarvan het water een melkachtige kleur vertoont, is in hooge mate rijk en zeer merkwaardig (ik verzamelde hier in zeer korten tijd 22 soorten!), vooral door het voorkomen van een nog niet uit Nederland bekende, doch wel in het aangrenzend gebied aangetroffen species, n.l. *Cordulegaster annulatus* Latr. Op. 8-VI-1921 zag ik 5 exemplaren dezer soort, alle ♂♂, waarvan er 3 konden worden gevangen. De dieren, die zich zonder veel moeite lieten buitmaken, vlogen langzaam, geruischloos en uiterst gelijkmatig en rustten herhaaldelijk uit aan bloeistengels van *Epilobium angustifolium* L., een plant, die daar naast soorten van *Equisetum* en *Tussilago Farfara* L. een rijke vegetatie vormt. Hoe ik ook zocht, het mocht mij niet gelukken, de ♀♀ te ontdekken; ik veronderstel, dat deze pas later in het jaar uitkomen, aangezien de gemiddelde vliegtijd ook veel later, n.l. in Juli en Augustus, valt.

1) Vgl. Verslag 25ste Wintervergadering N. E. V., 1922, pg. XI.